

Μουχάμαντ Γιουνούς, βραβείο Νόμπελ Ειρήνης 2006

Βιογραφικά στοιχεία

Ο Γιουνούς γεννήθηκε το 1940 στο χωριό Μπάθουα, κοντά στην πόλη Τσιτακόγκ του Μπαγκλαντές. Ο πατέρας του ονομαζόταν Χατζή Ντουλά Μία Σουντάγκαρ και η μητέρα του Σουφία Κατούν. Τα πρώτα του χρόνια τα πέρασε στο χωριό. Το 1947 η οικογένειά του μετακόμισε στην Τσιτακόγκ, όπου ο πατέρας του είχε χρυσοχοείο. Ο Γιουνούς παντρεύτηκε την Αφρότζι Γιουνούς, Καθηγήτρια της φυσικής. Έχει δυο κόρες, την Ντίνα και την Μόνικα. Οι αδελφοί του είναι κι αυτοί επιστήμονες. Ο Ιμπραήμ διδάσκει Φυσική στο Πανεπιστήμιο της Ντάκα και ο Τζαχαγκίρ είναι γνωστός παρουσιαστής στην τηλεόραση.

Εκπαίδευση

Μετά το δημοτικό σχολείο ο Γιουνούς πήγε στο Κολλεγιακό του Τσιτακόγκ και σε ένα διαγωνισμό βγήκε 16^{ος} από 39.000 σπουδαστές. Ήταν πρόσκοπος και ταξίδεψε το 1952 στο Πακιστάν και την Ινδία. Το 1955 μετέσχε στο παγκόσμιο Τζάμπορου των Προσκόπων στον Καναδά εκ μέρους του Πακιστάν. Επιστρέφοντας ταξίδεψε σ' όλη την Ευρώπη και Ασία οδικώς. Ως σπουδαστής του Κολλεγίου μετείχε σε αγροτικές δραστηριότητες και πήρε βραβεία ηθοποιίας παίζοντας στο θέατρο.

Το 1957 γράφτηκε στην Σχολή Οικονομίας του Πανεπιστημίου της Ντάκα, απ' όπου πήρε πτυχίο MA το 1961. Κατόπιν εργάστηκε, στην αρχή στο ίδιο Πανεπιστήμιο ως βοηθός ερευνητής και μετά ως λέκτορας στο Κολλεγιακό του Τσιτακόγκ. Το 1969 πήγε με υποτροφία στις ΗΠΑ, όπου πήρε πτυχίο Ph.D.

Από το 1969 ως το 1972 έγινε υφηγητής στο Πανεπιστήμιο και τελικά γύρισε στο Μπαγκλαντές όπου έγινε καθηγητής Οικονομίας στο Πανεπιστήμιο του Τσιτακόγκ.

Η πρώτη ανάμιξη του Γιουνούς στη μάχη κατά της φτώχειας ήταν στο λιμό του 1974 στο Μπαγκλαντές. Τότε ανακάλυψε ότι ένα πολύ μικρό δάνειο μπορεί να κάνει δυσανάλογα διαφορετική τη ζωή ενός φτωχού.

Στην αρχή δάνεισε από την τσέπη του ένα μικρό ποσό σε γυναίκες του Χωριού Τζόμπρα—κοντά στο Πανεπιστήμιο— που έφτιαχναν έπιπλα από μπαμπού. Αυτές ξεπλήρωσαν το τοκογλυφικό δάνειο που είχαν πάρει για να αγοράσουν μπαμπού. Κάθε μέρα κέρδιζαν 5

τάκα (0, 2 δολάρια) καθαρά και δεν μπορούσαν να θρέψουν την οικογένειά τους. Αλλά οι τράπεζες δεν τις δάνειζαν με τον κανονικό τόκο, γιατί δεν ενδιαφέρονταν για τόσο μικρά δάνεια σε φτωχούς που δεν παρείχαν εγγυήσεις.

Την εποχή εκείνη ξεκίνησε ένα ερευνητικό πρόγραμμα για τους αγρότες. Το 1974 ανέπτυξε το Πρόγραμμα *Αγρόκτημα στα τρία*, το οποίο υιοθέτησε η κυβέρνηση. Για να γίνει πιο αποτελεσματικό το πρόγραμμα αυτό, ο Γιουνούς και οι συνεργάτες του πρότειναν και ένα άλλο που ονομάστηκε *Η κυβέρνηση του χωριού*. Η Κυβέρνηση της χώρας το αποδέχτηκε κι αυτό το 1980, αλλά, όταν άλλαξαν οι κρατούντες, το κατήργησαν.

Με τον απελευθερωτικό αγώνα του Μπαγκλαντές

Το 1971 άρχισε ο απελευθερωτικός πόλεμος του Μπαγκλαντές. Ο Γιουνούς τότε ήταν στο πανεπιστήμιο Middle Tennessee και άρχισε να συγκεντρώνει χρήματα για τον απελευθερωτικό αγώνα. Μαζί με συμπατριώτες του που ζούσαν στις ΗΠΑ ίδρυσε την Επιτροπή του Πολίτη του Μπαγκλαντές. Αργότερα έκαναν στη Νέα Υόρκη ένα Κέντρο Πληροφοριών για το Μπαγκλαντές. Επίσης βοήθησε τους υπαλλήλους που εργάζονταν στη Πακιστανική Πρεσβεία και ήταν από το Μπαγκλαντές να βγουν από την Πρεσβεία και ήταν μέλος της Αμυντικής Λεγεώνας του Μπαγκλαντές, που

προμήθευε όπλα στους αγωνιστές της ελευθερίας.

Ίδρυση της Τράπεζας Γκραμέεν

Γκραμέεν σημαίνει αγροτική ή χωριάτικη. Το 1976 ο Γιουνούς ίδρυσε την Τράπεζα Γκραμέεν για να δίνει δάνεια στους φτωχούς του Μπαγκλαντές. Η τράπεζα ως τώρα έχει δανείσει πάνω από 5 εκατομμύρια ανθρώπους.

Για εξασφάλιση της αποπληρωμής η τράπεζα χρησιμοποιεί ένα σύστημα «ομάδων αλληλεγγύης». Αυτές οι μικρές ανεπίσημες ομάδες ζητούν ομαδικώς δάνεια και τα μέλη τους ενεργούν σαν εγγυητές της εξόφλησης και βοηθούν ο ένας τον άλλο στην οικονομική προκοπή.

Καθώς μεγάλωνε, η Τράπεζα Γκραμέεν ανέπτυξε και άλλους τρόπους δανεισμού, που εξυπηρετούσαν τους φτωχούς. Εκτός από τα μικροδάνεια, προσφέρει εκπαιδευτικά δάνεια, στεγαστικά δάνεια και χρηματοδότηση προγραμμάτων αλιείας και αρδεύσεως, υφαντηρίων και άλλων, όπως και άλλων τραπεζικών εργασιών σαν την αποταμίευση.

Η επιτυχία του προτύπου Γκραμέεν ενέπνευσε παρόμοιες προσπάθειες σ' όλο τον αναπτυσσόμενο κόσμο, όπως και σε ανεπτυγμένες χώρες σαν τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Πολλά από αυτά τα προγράμματα, που εξαπλώθηκαν σε 23 χώρες, προτιμούν να δίνουν τα μικροδάνεια σε γυναίκες, αλλά όχι όλα. Επειδή αυτές υποφέρουν περισσότερο και αποταμιεύουν επίσης περισσότερο χάριν της οικογένειας.

Το βραβείο Νόμπελ

Ο Μουχάμαντ Γιουνούς έλαβε το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης 2006 μαζί με την Τράπεζα Γκραμέεν. Ήταν η πρώτη φορά που το βραβείο αυτό απονέμεται σε κάτοικο Μπαγκλαντές. Και σημειώνει μια στροφή εν σχέσει με τις προηγούμενες συμβατικές απονομες, με την επιλογή κάποιου που εργάστηκε για την ειρήνη έμμεσα, με την οικονομική ανόρθωση των μαζών. Ο 65 χρονος οικονομολόγος είπε ότι θα διαθέσει το μερίδιό του (1,4 εκατομμύρια δολάρια) για να δημιουργήσει μια εταιρεία που θα κατασκευάζει φθηνά θρεπτικά τρόφιμα για τους φτωχούς. Τα υπόλοιπα θα πάνε στην ίδρυση οφθαλμιατρικού νοσοκομείου για το Μπαγκλαντές.

Η εταιρεία τροφίμων θα πουλάει τα προϊόντα της με ένα ονομαστικό τίμημα.

(Το e-mail για τα μικροδάνεια είναι:

info@microcreditsummit.org)

Άλλοι τομείς δράσεως για τους φτωχούς είναι:

Η «ΑΓΡΟΤΙΚΗ» (Grameen) εκτός από τις τραπεζικές εργασίες ανέπτυξε και τους εξής τομείς:

– Την *Αγροτική Τηλεφωνική* με εννέα εκατομμύρια συνδρομητές.

– Το πρόγραμμα «*Τηλέφωνο του χωριού*». Η κεντρική ιδέα είναι να δίνει ένα μικρό δάνεια σε γυναίκες που αγοράζουν ένα κινητό τηλέφωνο και το κάνουν μικρό τηλεφωνικό κέντρο στο σπίτι τους. Με τα έσοδα του κέντρου πληρώνεται το δάνειο.

– Εκπαιδευτικό πρόγραμμα, δηλαδή μαθήματα για σπουδαστές πάνω σε τομείς που χρειάζονται σήμερα. Αυτό γίνεται για να μην έρχονται από άλλες χώρες και κάνουν σχολές.

– Τσεκ Grameen. Για να αναπτύσσεται άισθημα ανεξαρτησίας, ο Δρ. Γιουνούς άρχισε μια μόδα να φορούν όλοι απλά τοπικά ρούχα. Έτσι φορά και εκείνος το *τσεκ γκραμέεν*. Έρτσι έγινε η πιο επικρατούσα μόδα, ιδίως στην Ντάκα. Δεκάδες ειδικά καταστήματα δείχνουν αυτά τα ρούχα.

Βραβεία

Ο δρ. Γιουνούς από το 1978 μέχρι τώρα έχει λάβει 46 βραβεία, όπως του Προέδρου της χώρας, το «Μητέρα Τερέζα» της Ινδίας, το Βραβείο κοινωνικής και οικονομικής ανανέωσης του «*Εκόνομιστ*», το Σιμόν Μπολιβάρ της ΟΥΝΕΣΚΟ, το Ανθρωπιστικό της CARE, το Παγκόσμιο Τροφίμων κλπ.

Επίσης έχει λάβει 26 τιμητικά ντοκτορά από πανεπιστήμια.

Ο Μουχάμαντ Γιουνούς έχει γράψει το βιβλίο «*Τραπεζίτης των φτωχών*», (*Banker to the Poor—Micro-Lending and the Battle against World Poverty*). Beaverton, Quimby Warehouse. Σ' αυτό εκτός από τη διαδρομή της ζωής του, της σκέψης του και του έργου του, καλεί με σοφία και ελπίδα τον καθένα κνα συνεργαστεί μαζί του «για να μπουν οι φτωχοί και άστεγοι σε μουσείο, που θα το επισκέπτονται τα παιδιά μας και θα ρωτάνε πώς αφήσαμε τέτοια τρομερή κατάσταση να διαρκέσει τόσο πολύ». Είναι ένα βιβλίο που εμπνέει όλους. Γαίτι ο συγγραφέας είναι ένας οραματιστής πρακτικός και φωτισμένος. Τα προγράμματά του βελτίωσαν τη ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων.

ΠΗΓΗ: Ευρητήρια Διαδικτύου.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ανοίξουν και να διαβάσουν την ετήσια έκθεση της Συνάντησης Κορυφής των σχετικών προγραμμάτων: The 2005 State of the Microcredit Summit Campaign Report